

Asia: VN/2434/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sisäiset Tarkastajat ry kiittää Oikeusministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta.

Pidämme tätä kokonaisuutta tärkeänä, sillä se tukee ja edistää osaltaan organisaatioiden oikein toimimista, lisää toiminnan läpinäkyvyyttä sekä vahvistaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa.

Tässä yhteydessä haluaisimme kiinnittää huomiota seuraaviin kahteen asiaan:

- I) Ilmoittajan anonymiteettiin (Lain kohdat 11 § sekä 16 §) sekä
- II) Sisäisen tarkastuksen käsittelijärooliin (Lain perustelut s. 72 ja s 103).

I) Ilmoittajan anonymiteetti sisäisessä ja ulkoisessa kanavassa

Ilmoittajan korkean suojan tehostamiseksi ja jotta väärinkäytöksistä uskalletaan ilmoittaa, nimetön ilmoittamistapa (anonyymi) on oltava mahdollinen niin sisäisessä kuin ulkoisessa ilmoituskanavassa ja tämä velvoittavuus on todettava laissa, kohdassa 11 § sisäisen kanavan kohdalla ja 16 § ulkoisen kanavan kohdalla.

Ilmoitusten jatkoselvitykset voidaan käsitellä nykYTEKniikan avulla myös anonyymisti, jolloin ilmoittajaa ei tarvitse identifioida.

II) Sisäisen tarkastuksen käsittelijärooli

Sisäisen tarkastuksen ammattistandardien lähtökohta on tarkastuksen objektiivisuus ja riippumattomuus muusta organisaatiosta. Sisäinen tarkastus on riippumaton hallituksen ja ylimmän johdon strateginen yhteistyötaho. Sen tehtävänä on objektiivisella arviointi- ja varmistustoiminnallaan tukea organisaation oikein toimimista, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistä ja tavoitteiden saavuttamista. Näin ollen sisäisen tarkastuksen pääasiallisena tehtävänä ei tulisi olla yksittäisten väärinkäytösten selvittäjä.

Käytännössä monessa organisaatiossa Suomessa tarkastus kuitenkin vastaanottaa myös toimeksiantoja johdolta. Myös tällöin toimeksiantojen objektiivinen käsittely tulisi turvata.

Ilmoitusten käsittelyssä on erityisen tärkeää selkeän ja riippumattoman prosessin luominen, jolla vältetään eturistiriitojen syntyminen.

Käytännössä ilmoitusten käsittelyä varten tulisi perustaa asiantuntijaryhmä, joka pystyy toteuttamaan riippumattoman käsittelyn. Ryhmä voisi tapauskohtaisesti koostua esim. juridisesta, turvallisuus- ja riskienhallinta-asiantuntijoista.

Vaihtoehtoiset sisäisen tarkastuksen roolit:

- Sisäinen tarkastus tulisi olla vähintään informoitu ilmoituskanavan ilmoituksista, ja voi tarvittaessa osallistua ilmoitusten käsittelyyn.
- Sisäinen tarkastus voi koordinoida ilmoitusten käsittelyä

Erityisesti: 2 § Soveltamisala. Miten arvioitte esitettyä soveltamisalaa? Puuttuuko mielestänne jokin keskeinen lainsäädännön ala soveltamisalasta? Mikä? Perustelkaa mielipiteenne.

-

Erityisesti: Mikä laki mielestänne puuttuu soveltamisalasta?

-

2 luku Ilmoittajan suojelun yleiset edellytykset ja ilmoittaminen

-

Erityisesti: liittyykö toimintanne kannalta sisäisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuuteen ongelmia? Mitä? Perustelkaa mielipiteenne.

-

Erityisesti: liittyykö toimintanne kannalta ulkoisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuuteen ongelmia? Mitä? Perustelkaa mielipiteenne.

-

3 luku Sisäisiin ja ulkoiisiin ilmoituksiin sovellettavat säännökset

-

Erityisesti: miten arvioisitte tietosuojaan liittyviä kysymyksiä (19 §:n salassapitovelvollisuus ja 20 §:n henkilötietojen käsittely)

-

4 luku Tietojen julkistaminen

-

5 luku Suojelutoimenpiteet

-

Erityisesti: miten arvioisitte esitettyä suojelun tasoa, onko se riittävä? Perustelkaa mielipiteenne.

-

6 luku Seuraamukset

-

2. Esitysluonnoksen vaikutusten arviointi/yleiset kommentit

-

2.1 Millaisia vaikutuksia esitetyllä lailla ennakoitte olevan toimintaanne?

-

2.2 Onko esityksessä tunnistettu toimintanne kannalta merkittävät vaikutukset? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

2.3 Ovatko yksityisen sektorin yrityksiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

2.4 Ovatko valtion viranomaisiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

2.5 Ovat kuntiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

3. Muut huomiot. Mahdolliset muut huomionne ehdotetusta sääntelystä ja esityksistä.

-

Sinersalo Kaarina
Sisäiset tarkastajat ry